

Odjel za dijagnostiku tuberkuloze (TB Diagnosis Department)

Zvonimir Barišić

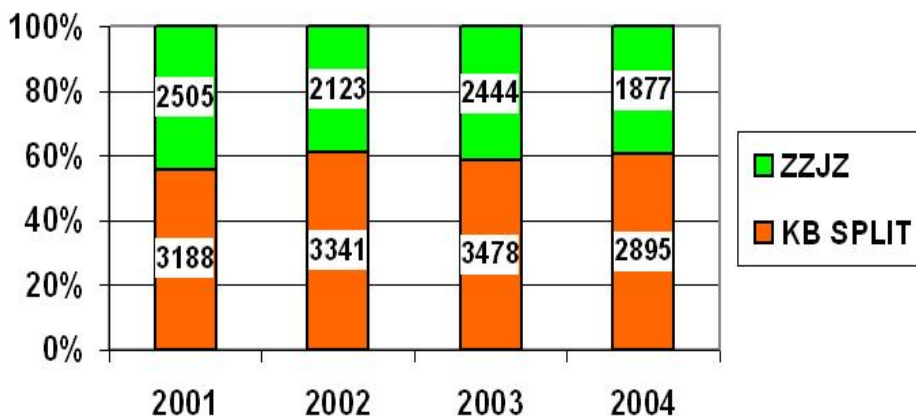
Odjel za dijagnostiku tuberkuloze

Služba za mikrobiologiju

Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Mikobakteriološka dijagnostika se u Splitsko - dalmatinskoj županiji obavlja u Odjelu za kliničku mikrobiologiju KB Split i u Odjelu za dijagnostiku tuberkuloze Službe za mikrobiologiju Zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije Split, s time da se u KB Split obrađuju pretežno bolnički uzorci, dok se kod nas u Zavodu za javno zdravstvo obrađuju pretežno izvanbolnički uzorci (slika 1).

Slika 1. Uzorci u mikobakteriološkim laboratorijima u Splitsko-dalmatinskoj županiji od 2001. do 2004. godine

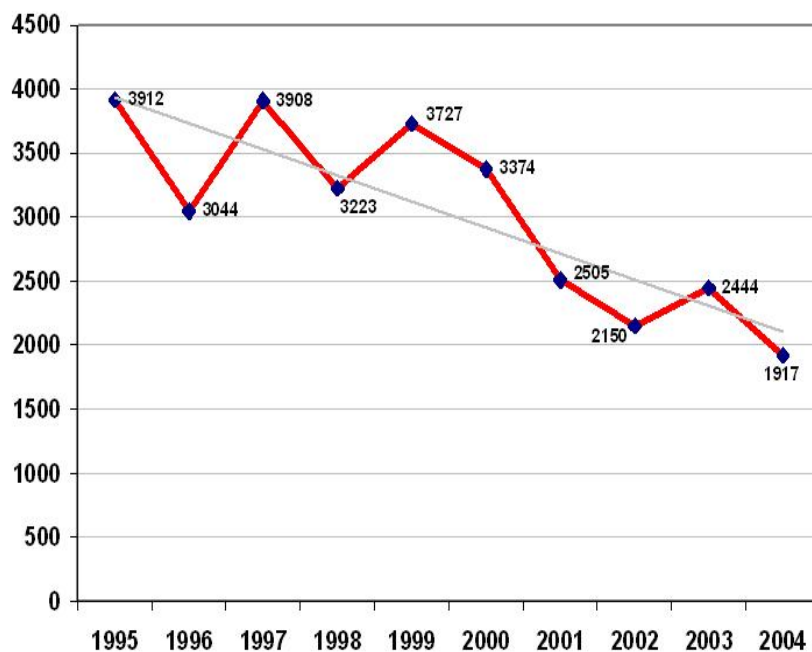
Tijekom 2005. godine naš Odjel je preuzeo kompletnu mikobakteriološku dijagnostiku (bolničku i izvanbolničku) za područje Dubrovačko-neretvanske županije.

Najčešći bolesnički uzorci koji dolaze u naš laboratorij su iskašljaj, urin, uzorci tkiva, sperma i menstrualni sekret, materijal dobiven bronhoskopijom, pleurani izljev te likvor. Klasična bakteriološka dijagnostika tuberkuloze, koja se provodi kod nas, obuhvaća mikroskopiranje preparata sputuma obojenih metodom po Ziehl-Neelsenu, uzgoj mikobakterija na podlozi po Löwenstein-Jensenu, te test osjetljivosti mikobakterija na antituberkulotike. Uz ovu, tzv. «klasičnu» dijagnostiku, sve više se koriste i izravne metode dokazivanja nukleinskih kiselina. Prednosti takvih metoda je što su takve pretrage brze, nalaz se može dobiti za jedan radni dan, specifičnost pretraga je vrlo visoka i izuzetno su prikladne za uzorke u kojima je prisutno malo uzročnika. Metoda izravnog dokazivanja nukleinskih kiselina uvedena je na našem Odjelu 2001. godine i s njom su postignuti zapaženi rezultati, no zbog tehničkih razloga je više ne koristimo [1].

Odjel za dijagnostiku tuberkuloze Službe za mikrobiologiju je uključen u Mrežu mikobakterioloških laboratorija u Hrvatskoj, koji se nalaze u svim većim županijskim središtima i koji su pod koordinacijom i stalnim nadzorom kvalitete od strane Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u Zagrebu. Naš Odjel je također uključen i u projekt molekularne tipizacije *M. tuberculosis* koja se za cijelu Hrvatsku provodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo [2].

U posljednjih desetak godina opaža se smanjenje broja pristiglih uzoraka u mikobakteriološki laboratorij (slika 2).

**Slika 2. Izvanbolnički uzorci u Odjelu za dijagnostiku tuberkuloze
Službe za mikrobiologiju ZZJZ u Splitu**

Broj uzoraka iz dišnog sustava se nije značajnije mijenjao kroz ispitani period (godišnji prosjek je bio 1511 uzoraka), ali je broj poslanih izvanrespiratornih uzoraka jako smanjen - s 2538 uzoraka 1995. godine na 772 uzoraka 2004. godine.

Liječnici opće medicine su «liječnici prvog kontakata», te je njihova sumnja na tuberkulozu od presudnog značenja za rano otkrivanje i liječenje ovih bolesnika. Radna dijagnoza tuberkuloze mora biti laboratorijski potvrđena izolacijom *M. tuberculosis*. Mogući razlog ove pojave je da se izvanplućne manifestacije tuberkuloze rijetko javljaju u populaciji. Ovaj opadajući trend bi se trebao promijeniti i liječnici opće medicine bi trebali povećati broj izvanrespiratornih uzoraka koje šalju u mikobakteriološki laboratorij [3].

LITERATURA

1. Barišić Z, Vrsalović N, Milostić K, Alfirević D, Babić-Erceg A, Borzić E, Zoranić V, Kaliterna V, Carev M. Tuberculous orchiepididymitis diagnosed by nucleic acid amplification test: A case report. *Int Urol Nephrol* 2003; 35:203-5.
2. Katalinić-Janković V, Obrovac M, Payerl-Pal M, Goić-Barišić I, Barišić Z, Jurčev-Savičević AM. Molekularna tipizacija *M. tuberculosis* u Hrvatskoj. U: Program i knjiga sažetaka 7. hrvatskog kongresa kliničke mikrobiologije i infektologije, Zagreb. Hrvatsko društvo za medicinsku mikrobiologiju i parazitologiju Hrvatskog liječničkog zbora, 2005: 30-31.
3. Barišić Z, Tripković I, Babić-Erceg A, Borzić E, Zoranić V, Kaliterna V, Carev M. How much do general practitioners think about tuberculosis? [abstr. P3] Final program and abstracts of 24rd Annual Congress of the European Society of Mycobacteriology, Tartu, Estonia. European Society of Mycobacteriology, 2003.

Kontakt:

Mr.sc. Zvonimir Barišić, dr. med. Specijalist medicinske mikrobiologije i parazitologije
Odjel za dijagnostiku tuberkuloze
Služba za mikrobiologiju
Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije
Vukovarska 46, 21 000 Split

